

NEDERLAND WINT LANDENPRIJS

De prijs voor het meest interessante programma

DOOR: TON SCHÜTZ

VRIJDAG 15 AUGUSTUS

Voor de zesde keer neem ik deel aan het Unica-festival. Na een voorspoedige vlucht arriveert het grootste deel van de Nederlandse delegatie op het vliegveld van Warschau waar een rij taxi's klaar staat om ons gratis naar het hotel te brengen. De eerste prettige verrassing waarvan er nog vele zullen volgen. Na ons opgefrist te hebben - ook hier is het heet - wandelen we naar het nabijgelegen festivalgebouw.

UNICAGANGERS ACHTER DE TRALIES

We passeren een enorm militair terrein niet bevredend dat we daar - achter die hekken - moeten zijn. Een vergissing? Nee hoor! Bij de hoofdingang staan voor hoge ijzeren hekken de bekende Unicaborden en pijlen wijzen ons naar een fantastisch mooi gebouw, omzoomd door prachtige gazons waarin mooie kunstwerken. We begrijpen het nog niet helemaal. Zijn we wel op het juiste adres? Het moet haast wel want de wacht knikt ons vriendelijk toe vanuit zijn hokje. Nog niet zolang geleden zou je onmiddellijk zijn opgepakt voor het betreden van een militair gebied. Maar het zal nóg gekker worden. We bestijgen de trappen van de enorme entree van een nóg groter gebouw. Binnen de gigantische hal is een balie die 'bevrouwd' is door onvermoeibare piepjonge dames met een enorme talentkennis. Dan nemen we de bekende bescheiden in ontvangst bestaande uit een handige draagtas - die we kennen uit Bourges - een grote paraplu die we alleen maar als parasol gebruiken en een prachtig affiche. Dan zien we Piet van Eer-

den met 'aanhang'. Zij zijn er al een dag want ze hebben de reis per trein gemaakt. Dat kon je ook zien. Leuk is te ervaren dat je na vijf jaar Unica ook aardig wat buitenlanders begint te kennen.

Schouderklopjes en zelfs dikke zoenen komen er aan te pas. Langzamerhand begint de hal vol te lopen. Er worden openings-toespraken gehouden die worden opgeluisterd met veel muziek en dans. De stemming zit er goed in wanneer we aan tafel gaan voor het openings-banket dat we ons goed laten smaken. Het zal nog maar een voorproefje zijn van wat ons nog meer zal worden voorgeschoteld.

ZATERDAG

Om negen uur start de projectie. We gaan met 350 Unicagangers 30 uur kijken naar 118 films uit 26 landen. Het gastland opent met zeven over het algemeen zeer matige films. Maar de film **MISSION ZT 7** boeit. Een heel oude man, een kind, een violiste en een hutkoffer dwalen over het doek. Heel mooi van licht en camera-voering. Erg abstract allemaal en moeilijk te begrijpen. Toch spreekt de film mij aan.

METRO. Een film die afspeelt in en rondom een metro.

Meisje ziet jongen op perron. Ze is kennelijk op slag verliefd en wil nog gauw uitstappen maar de deuren zijn al dicht en de metro zet zich in beweging. Dan stapt ze bij de volgende halte uit en er volgt een 'gevecht' met roltrappen, winkeltjes, andere perrons maar haar zoektocht wordt niet beloond. Snik. En dan de laatste film van het blokje. **AUTOPSY.** Wie was er het eerst? De kip of het ei? Man heeft te veel gedron-

ken. Wordt aangehouden en moet blazen. Tijdens het blazen gebeurt een ongeluk. Politie rent erheen en de dronken man blijft alleen achter. Laatste shots: politie belt aan bij een huis. De dronken man doet open en moet de garage-deur openen en wat zien we? Juist een politieauto met brandende zwaailichten! Waar hebben we dat meer gezien?

FINLAND en MACEDONIË slaan we over.

ARGENTINIË

Twee uitstekende films waarvan **ZUMS** me geweldig aanspreekt. Het begin van de film speelt zich af in Zuid Amerika. Vrouw wordt door terroristen gemarteld omdat ze niets over haar (stief-?)vader wilt vertellen. Haar been wordt met opzet door de folteraar met een kogel verbrijzeld wat haar voor het leven kreupel maakt. Jaren later ontdekt ze vanuit haar huis een man onder een groep toeristen. Het blijkt de folteraar van toen. Hoe dat afloopt? Misschien ziet u ooit de film in het rondreisprogramma. Een aanrader!

ZWEDEN

THE ROBBERY, een film van jeunesse (jongeren) is een vermakelijke parodie op een overval. Ook de film **THE GREEN MOVIE** is één doorlopende grap. Een vrouw wordt verliefd op de ober in een restaurant. Het leidt tot bizarre en vermakelijke toestanden. Leuk! Rest van het programma gauw vergeten.

DANS- EN ZANGFEEST IN HET JOODSE THEATER

Met acht bussen, voorafgegaan door politie met blauwe zwaailampen en loeiende sire-

nen, worden we als ware **VIPS** naar het theater gebracht. Ook aan de staart een politieauto met zwaailampen en sirenen. Op de kruispunten wordt het verkeer gewoon stop gezet en zaten we glunderend naar die verbaasde Polen te kijken. Je zag ze denken: wat voor bo-bo's zouden dat zijn?

Het professionele folkloristisch danstheater Mazowsze vergast ons op een onvoorstelbare dynamische non-stop-show. Nog nooit heb ik bij de Unica zo'n geweldig dans- en zangspektakel meegemaakt. Wat een tempo van vijftig dansers en danseressen. Wat een energie. Wat een costuums. Kortom: wat een schouwspel vol kleur! Het applaus houdt niet op en wordt met meerdere toegiften beloond. Met zere handen gaan we moe maar voldaan naar 'huis'.

ZONDAG

KROATIË heeft zeven films waarvan slechts één grote indruk maakt. **Titel: 91,2,3...** Man leunt tegen boom op een heuvel en tuurt verveeld (is dat wel zo?) voor zich uit. Beneden ligt het dal. Hij heeft iets in de mond en spuugt het uit. Het blijkt een kersenpit. Kennen we dat niet uit onze jeugd? Op het schoolplein kersenpitten spugen en dan kijken wie het verst komt? Maar hier is wat anders aan de hand. Op het moment dat de pit de mond verlaat en haar weg in het dal zoekt, klinkt een geweldige dreun van een granaatinslag; in slowmotion, vertraagd geluid. Je hebt de neiging te bukken. In gedachte zie ik de stad Sarajevo tijdens een artilleriebeschieting en vluchtende mensen. Ik zie de beelden van de moorddadige beschieting van de markt

Trofee van Nederland voor het meest interessante landenprogramma: Arie de Jong, Vladimir Murtin en Piet van Eerden. (foto's: V. Murtin '97)

met de tientallen slachtoffers. Dit is zijn protest. Door zijn eenvoud en simpelheid geweldig indringend. Dat je dit met zulke simpele beelden teweeg kunt brengen is meer dan knap!

ESTLAND slaan we over.

ANDORRA

Slechts één film is er ingestuurd. Maar een film die er zijn mag. In een dorp wonen twee broers waarvan een priester is. Op een dag komt er een brief van hun moeder die zelfmoord heeft gepleegd. Dan komt er een vrouw naar het dorp. Het blijkt de zuster van de mannen te zijn. Maar wie is de vader? Misschien ziet u de film ooit. Prachtig in zwart wit.

FRANKRIJK

MYSTIK, PARFUM DE REVE.

Een film die heel sterk begint. Ziet er prachtig uit. Mooie vrouw helemaal in het goud. Ik denk: mooie openingsbeelden. En dan ineens is de film uit. Vreemd. Het blokje eindigt met een leuke tekenfilm. Niet zo sterk dit jaar, ondanks de twee **BRONZEN** medailles.

LITAUWEN

Vier films staan er op het programma waarvan alleen een documentaire enige indruk maakt. De rest is ronduit ver beneden elk niveau.

SPANJE

Twee films heeft Spanje en zoals bijna elk jaar: **KANJERS!**

REHEARSAL, de titel zegt het al, is een registratie van een generale repetitie van een professionele flamingogroep. En wat voor een! De registratie is gefilmd met één camera en er is nauwelijks gebruik gemaakt van inserts. Een ongelooflijk dynamische film. Dé klapper van Unica!

HOW TO WRITE LOVE LETTERS.

De film speelt in de veertiger jaren in een nonnenschool. Een middelbare juf in de klas en een paar ondeugende leerlingen die liefdesbrieven schrijven die z.g. van Francisco Petrarca komen. Het zijn zes brieven die tot een drama leiden. Ook deze film is prachtig gemaakt. Wat zeg ik? Klasse! Alles tot in de puntjes verzorgd en de finesses van de veertiger jaren? Ik heb geen foutje gezien. Het spel van de nonnes, de leerlingen en de juf: subliem! Als je zo'n film ziet dan heb je de neiging de camera aan de wilgen te hangen. Wat een kwaliteit! De jury spreekt van: niet des amateurs, professioneel, geweldig naturel spel en... dé absolute amateur! Het zou **GOUD** worden maar daarover later meer.

DUITSLAND

Duitsland heeft ook een uitstekend programma. Uitblinkers zijn: **NICHT BETREten**, **ZURÜCKBLEIBEN** en **BLUE CHILD**. In **Nicht betreten** zien we een stel mafkezen in een park. In **Zurückbleiben** een jonge vrouw in de (weer) metro. Zij zit tegenover een jonge man die slaapt. Op zijn schoot een boek over grafitti. Dat boek gaat een eigen leven leiden en brengt iets moois tot stand. Heel mooie film. De laatste film uit het blok: **Blue child** is een heel indringende film over pedofilie gezien uit het standpunt van een meisje. Heel eng. Ik vraag me af waar de grens ligt. Toch is het goed dat ook deze taboes op een amateurfilmfestival wordt doorbroken. Als het maar verantwoord gedaan wordt en dat is het.

MAANDAG

Om half tien staan de bussen

en de politie weer klaar om ons naar de trein te brengen. We beginnen het al gewoon te vinden dat iedereen voor ons moet stoppen. Op het station van het spoorwegmuseum staat een gereserveerde trein klaar om ons naar Krakau te brengen in een trein helemaal alleen voor ons. Op de banken liggen de lunchpakketten al klaar. Na een 'reisje' van ruim drie uur zijn we in een wondermooie stad.

Normaal is het paleis dat we bezoeken op maandag dicht, maar voor ons gingen de deuren wijd open. Wat een verwennerij. Om vier uur een diner en om acht uur zitten we weer in de trein, met weer een doos lekkere broodjes en tegen twaalf zijn we weer in het hotel.

SLOWAKIJE, helaas niets te melden en dat geldt ook voor **IRAN**. Hoewel? Ook **LETLAND** slaan we over en dat zelfde lot treft **LUXEMBURG**.

ITALIË

Een land dat altijd in de top staat heeft maar drie films in de aanbieding. Alleen de laatste film zal het tot **BRONS** brengen.

BELGIË

Ons buurland is goed vertegenwoordigd met vijf films waarvan de eerste film **LIVING ON THE EDGE** me kippenvel bezorgde. Een man beklimt een gigantisch hoge schoorsteen in aanbouw. Als ik op een opengevouwen krant sta krijg ik al hoogtevrees. Kun je nagaan wat die knaap uithaalt. Het gekke is dat ik na het applaus niemand over de cameraman (-vrouw?) hoor praten. Die levert toch óók een prestatie. Op die hoogte ook nog even interviewen! Eerst denk ik dat de man die naar boven klimt een kraanmachinist is, maar als hij naar beneden springt en zijn chute gaat gelukkig open, weet je beter. Spannende film.

HIGHDOWN FAIR. Weer zo'n goed idee van Jozef van Gompel. Een heel bijzondere zandanimatie. Ook ben ik onder de indruk van **METAL PROTEST**. Een mengeling van beelden in een staal- en vatenfabriek en een metalrockband. Vooral ook de geluidsband imponeert.

WORLD MINUTE MOVIE CUP

Alhoewel vorig jaar de kwaliteit meer dan erbarmelijk was, blijft het mijn favoriete programma onderdeel. Dit jaar wordt het echter goed gemaakt. De inzending is van hoge kwaliteit

en zelfs van de elf afgevalen films kunnen er voor mij nog zeker drie door. De films worden twee aan twee vertoond en de zaal moet meteen stemmen. Dat gaat lekker vlot. Wat jammer dat **TOGETHER** van Gerard van Rootselaar het op moet nemen tegen **LE CHAT DORT**, een Franse inzending van een goede grap die drie zou worden. Ja, dan heb je pech hoor. De uiteindelijke winnaar werd een tekenfilm van een Zwitser getiteld **EUROPA CUP**. Een tribune vol voetbalsupporters kijkt naar de wedstrijd. Midden tussen de supporters zit één man die voor de tegenpartij is. Is er een mooie actie van de club van de supporters juist de hele tribune behalve die ene man. En dat gebeurt meerdere malen. Dan valt een doelpunt gemaakt door de club van de man. Tribune huilt maar de man juicht. Dat nemen de supporters niet en even later wordt de man op een brancard weggedragen.

Natuurlijk moet je zo'n grap zien. Terecht de winnaar! Voor mij en menigeen niet. Het verschil is twee stemmen. Mijn favoriet had een wat gedurfd clou. Bloedmooie vrouw staat zeer schaars gekleed voor de spiegel en maakt zich nóg aantrekkelijker. Ze spuit parfum op haar mooiste lichaamsdelen en beweegt charmant en zeer sexy over het doek. De beelden worden nog eens extra versterkt door een zwoel muziekje à la je t'aime. Dan komt het schokeffect. We horen langzaam Turkse of Marokkaanse muziek aanzwellen en de mooie meid verlaat, in sluier gekleed, - met alleen de ogen nog zichtbaar - het huis. Een politiek tintje? Later zal het Iraanse jurylid Jahangir Almasi zich behoorlijk opwinden. 'Een schande om zo met een 2000 jaar oude traditie om te gaan,' brieft hij.

WOENSDAG

Over **TSJECHIË** helaas niets te melden. Dan is **AMERIKA** aan de beurt. Haha, Hollywood denk je dan. Maar de eerste film is een echte AVM-film. (Alleen Voor Mijzelf-film). Maar natuurlijk is er nog een knaller in de vorm van een speelfilm. **DANCE OF THE QUANTUM CATS**. Een Islamiet, beschuldigd van betrokkenheid op de bomaanslag van het World Trade Center in New York wordt wegens gebrek aan bewijs vrijgelaten uit de gevangenis. Dit duidelijk tegen de zin van de bewakers. Alleen al het spel van deze drie mensen is

uit Hollywood. Dan heb ik het nog niet eens over de locatie, de gevangenis. Je zit in de bios! Later wordt de man vermoord door een gemaskerde man waarvan je duidelijk kunt zien dan het een blanke is. We verplaatsen ons naar een andere familie waar vader, moeder en dochter - uitgedost in Schotse klederdracht - het paasfeest gaan vieren. De zoon vindt het allemaal maar niks. Toch stapt hij, zij het met tegenzin, in de auto en de familie gaat naar de kerk. Onderweg wordt er nog even getankt. Twee zwarten treiteren de vader en ritsen vijftig dollar uit zijn hand en gaan er mee aan de haal. Vader er achteraan. Er ontstaat een vechtpartij en de man wordt vermoord. Intussen is de zoon op zoek gegaan en vindt zijn vader badend in het bloed. In het kort wordt hier weer eens het rassenprobleem behandeld. Een dijk van een film. Als je dat hardop zegt, heb altijd wel een festivalganger (uit Holland) die een continuïteitsfoutje heeft gezien! Knap, hè? Ik noem het zielig. Nou, ik heb het niet gezien en al had ik het gezien, dan had het me geen donder kunnen schelen. Ik hoef daar geen jurycursus voor te volgen. Je mocht willen dat je ooit eens zo een film, van een dergelijke kwaliteit bij de NOVA kon zien.

OOSTENRIJK

Van de vier films zijn twee heel mooi maar veel te lang.

PICNIC

Weer gaan we op de bekende manier met de bus naar een geheime plek. De militairen zullen voor een verrassing zorgen. Dat klinkt wel wat eng. Maar dat blijkt ongegrond. We worden 'ontvoerd' naar een militair recreatiegebied. Als we uit de

bus stappen loeien metershoge vlammen uit het kampvuur en staat het bier koud. Lange tafels met de heerlijkste hapjes en op meterslange barbecues alle soorten vlees die je je maar kunt bedenken. Op een podium zingen zangeressen het hoogste lied en een militair kwartet geeft een muzikale show waar je u tegen zegt. En of dit alles nog niet genoeg is, worden we aan het eind van dit gigantische vr...festijn verast met een grandioos vuurwerk. Wat een dag! De politieauto's en de bussen staan weer klaar en de 'Hooligans' kunnen weer naar hun bedje.

DONDERDAG

De opening is voor **NEDERLAND** met de films in draai-volgorde **TOCCATA, TWEE KAARTJES VOOR MADURODAM, SOOP, KARAOKE, LA UNICA en PAS DE DEUX**. In de wandelgangen wordt vriendelijk gereageerd op onze inzending. **NOORWEGEN** slaan we over. Dan is het de beurt aan Engeland dat stevig uitpakt. Vooral de eerste film - **GLAMOUR MAN** - is een schot in de roos. Typische Engelse humor rolt over het doek. De hoofdrolspeler acteert op een voortreffelijke manier zonder één moment van overacting. Als er een prijs zou zijn voor de beste acteur dan zou die beslist naar hem gaan. Maar de jury beslist in haar eindige wijsheid anders. Nog erger, de film komt niet voor op de lijst van de openbare juryzitting. Een blunder van de eerste orde, maar dat geldt voor meer films.

ZWITSERLAND sluit de projectie met ook een pracht aantal films. **STRANDSONNTAG** is een opmerkelijke film die zich afspeelt op uiterste strand. Het normale strandgeluid wordt subliem aangevuld met fantas-

tisch ingedubde geluiden die de film, toch al van hoge kwaliteit, nog even extra optilt.

VRIJDAG

Dé dag. De dag van de lijst van genomineerde films die door de jury besproken gaat worden. Sta je niet op die lijst dan is de kans op een prijs verkeken. Maar ook al sta je op de meest begeerde lijst dan ben je nog niet zeker van een prijs. Nou, Nederland kan vooralsnog blij zijn. Maar als de jury de films bespreekt blijft er maar één prijs in te zitten. **ZILVER** voor **TWEE KAARTJES MADURODAM** van **HET TOVERLINT** uit Gouda. Zelfs voor **PAS DE DEUX**, met **ZILVER** de laureaat van het **NOVAFESTIVAL '96** is er geen prijs. Twee juryleden hebben de film niet begrepen en wat de andere uitkraamden heb ik niet begrepen. En als je dan ziet dat twee films uit Iran, die bij ons in de club - mits eerlijk gejureerd - niet eens in de clubfinale zouden komen, dan springen je de tranen in de ogen. De argumentaties alleen al! Hoe verzinnen ze het? Jureren is prijs-schieten. Eén groot **CASINO!** Helaas blijft het bij die ene prijs voor ons landje. Ook de Engelse film **GLAMOUR MAN**, één van de toppers, staat niet eens op de lijst!!! Geen nominatie!!!

GOUD gaat naar **SIETE TRES** uit Argentinië, **COMO ESCRIBIR CARTAS DE AMOR** uit Spanje en **STRANDSONNTAG** uit Zwitserland. Zeven stemmen van alle juryleden gaan naar deze film tot groot ongenoegen van de zaal. Iedereen had verwacht dat de Spaanse film de laureaat zou worden. Maar de jury zal het weten tijdens de prijsuitreiking. Wat gebeurt? Als het goud wordt uitgereikt voor de Spaanse film breekt er een spontane donderende ovatie los. De Unicagangers staan bijna als één man/vrouw op en slaan de handen - minutenlang stuk. Gelukkig is er tien dagen lang permanent een dokter aanwezig: je weet 't maar nooit met die oudjes. Er wordt bravo geroepen en als eindelijk de rust is weergekeerd wordt het goud aan de 'laureaat' uitgereikt. Met een matig applausje moet de laureaat het doen. Natuurlijk is het protest niet tegen de film van Zwitserland maar tegen de jury. En dat is ook meer dan terecht. Misschien kunnen ze een cursus gaan volgen. Maar of het zal helpen?

In ieder geval krijgt Nederland de prijs voor het interessantste programma.

CHOPINS MUSIC CONCERT

Alsof we nog niet genoeg zijn gefêteerd. Weer met z'n allen de bus in. We gaan een tour door Warschau maken. Natuurlijk met de zwaailichten voor en achter. Dat is ook wel nodig want we krijgen héél de stad te zien. Dat de stad in de oorlog voor 84% door de nazi's is verwoest is nóg te zien. Er wordt nu nóg gewerkt aan de wederopbouw. Enorme bouwputten door heel de stad. Paleizen, die moedwillig door de nazi's op hun vlucht voor de Russen werden opgeblazen, zijn weer volledig in hun volle glorie herbouwd. 52 Jaar na de oorlog! En nog niet klaar. Dan belanden we in het Lazienki Park waar we in het openluchttheater, bij een heerlijke zomertemperatuur een prachtig pianoconcert bijwonen. Inmiddels is de maag gaan knorren. Maar daar weet de organisatie wel wat op. We worden uitgenodigd voor een kleine wandeling en belanden in een feeëriek verlicht prachtig paleis. Het is weer tafeltje dekje. De hoorn des overvloeds staat uitgebreid op tafel. Een koud buffet en heerlijke taarten. Werkelijk teveel om op te noemen. Bijna gênant. Voor het Unicafestival in Almelo was nauwelijks een sponsor te vinden. Ik tel in mijn UNIC WARSAW NEWS **TWINTIG** sponsoren waarvan de vliegmij, LOT (de KLM van Polen) de allergrootste is.

EINDCONCLUSIE

Was het een goed festival? Het is maar hoe je het bekijkt. Kom je naar de UNICA in de sfeer van: 'Vakantieman, gezellig hè?', dan kom je niks te kort. Wat heet? We zijn door de Polen ongekend in de watten gelegd. Maar kom je in de eerste plaats voor de films, dan wordt het een teleurstellende dure grap. Ik heb 118 films gezien waarvan er 66 beneden elk niveau zijn. Dan is er nog een redelijke middenmoot. Maar als je voor pakweg acht topfilms naar de Unica wilt gaan - wat je dan 250 gulden per film kost (8 x 250 = 2000 piek) - ben je niet helemaal in orde. Van dat bedrag kun je jaren lang naar de bios. Gelukkig volg ik de grootste groep en dat is de eerste. En daar heb ik geen spijt van. Mijn inschrijfformulier voor UNICA '98 ligt al in Oostenrijk. Kan ik eindelijk leren jodelen. Vakantieman, ik kom eran...

Arie de Jong, Piet de Haan, Vladimir Murin, Gerard Langeveld, Niek van Oosterbrugge, Mat. Gerritsen en Piet van Eerden met de zilveren medaille voor Het Toverlint.